

Aktuality z judikatury Evropského soudu pro lidská práva:

Vězeňství

Miroslav Kaštyl

Kancelář vládního zmocněnce

Seminář pro soudce správních soudů
a jejich asistenty

Kroměříž, 3. listopadu 2021

Obsah přednášky

- Intimní návštěvy
  - *Wójcik proti Polsku* (č. [66424/09](#), 1. 7. 2017)
- Poskytnutí konzulární pomoci
  - *Aarrass proti Belgii* (č. [16371/18](#), 7. 9. 2021)
- Kázeňský postih
  - *Korostelev proti Rusku* (č. [29290/10](#), 12. 5. 2020)
- Komunikace s rodinou
  - *Ciupercescu proti Rumunsku (č.3)* (č. [41995/14](#) a [50276/15](#), 7. 1. 2020)
  - *Bădulescu proti Portugalsku* (č. [33729/18](#), 20. 10. 2020)

I. Intimní návštěvy ve věznicích

Wójcik proti Polsku

Skutkové okolnosti:

- Stěžovatel opakovaně žádal vězeňské orgány o umožnění intimních návštěv manželky.
- Část žádostí mu byla zamítnuta (kázeňské tresty, odmlouvání).
- Právní úprava: intimní návštěvy jsou formou odměny či motivace.
- Jelikož se jedná o formu odměny, záleží na uvážení ředitele.
- Dle stěžovatele je úprava nepředvídatelná, v praxi nedosažitelná. Došlo k neodůvodněnému a nepřiměřenému zásahu do práva na respektování soukromého a rodinného života.

Wójcik proti Polsku

Závěry Soudu:

- ❑ Článek 8 obecně nezaručuje poskytování tohoto druhu návštěv, současně nevylučuje systém „odměn“. Státy zde mají široký prostor pro uvážení.
- ❑ Vnitrostátní právo chápalo jako odměnu, motivaci (četnost, trvání nespecifikovány). Jejich umožnění závisí na uvážení ředitele věznice (individuální chování osoby).
- ❑ Neumožnění představuje zásah, cílem disciplína a rehabilitace, vnitrostátní orgány odůvodnily (prohřešky, příležitostné projevy X stabilní aktivní rehabilitace)

Wójcik proti Polsku

Česká republika:

- Ředitel věznice může (v odůvodněných případech) povolit / umožnit uskutečnění návštěvy odsouzeného / obviněného bez zrakové a / či sluchové kontroly v prostorách k tomu určených (§ 19 odst. 5 ZVTOS, § 14 odst. 5 ZVV).
- Nadstandardní / nestandardní návštěvy, bez dozoru, uvážení ředitele (řádnost, dlouhodobost vztahu, chování vězně, zásluhovost, motivace), odůvodnění.
- Muži X ženy. Pravidla OSN o minimálních standardech, čl. 58 odst. 2, rovnocenný přístup žen vězeňkyň.

II. Poskytnutí konzulární pomoci občanovi vězněnému v zahraničí

Aarras proti Belgii

Skutkové okolnosti:

- Stěžovatel je občanem Maroka a Belgie.
- Na základě mezinárodního zatykače byl španělskými úřady vydán do Maroka (podezření z terorismu).
- Kvůli podmínkám ve věznici se obrátil na belgické úřady s žádostí o poskytnutí konzulární pomoci (k zajištění psychické a fyzické integrity).
- Belgické úřady nevyhověly – MPV (obyčej, bipolité)

Aarras proti Belgii

Závěry Soudu:

- Pozitivní závazek poskytnout konzulární pomoc občanovi uvězněnému v jiné zemi v nelidských/ponižujících podmínkách?
- Belgické úřady nebyly nečinné, snažily se o změnu situace stěžovatele, oslovily marocké úřady jak z diplomatických tak i humanitárních důvodů.
- Neúspěch nevyplýval z nečinnosti belgických úřadů, ale z postoje Maroka (zabránění precedentu / v rozporu s praxí marockých úřadů neumožňovat konzulární asistenci bipoletům).

Aarras proti Belgii

Česká republika:

- Zákon o zahraniční službě (§ 16): Konzulární činnosti: konzulární ochrana (mj. v souladu s právním řádem přijímajícího státu).
- § 17: ZÚ poskytuje přiměřenou pomoc občanovi omezenému na osobní svobodě, pokud o to požádá. Informuje o jeho základních právech podle právního řádu státu, na jehož území se nachází, a o podmínkách získání právní pomoci a sleduje, zda zacházení s takovýmto občanem odpovídá minimálním uznávaným mezinárodním standardům a je v souladu s místními právními předpisy.
- Nečinnostní žaloba?

III. Kázeňský postih

Korostelev proti Rusku

Skutkové okolnosti:

- Stěžovatel je muslimského vyznání, modlí se pětkrát denně, i v době nočního klidu.
- Stěžovateli uložen kázeňský postih (důtka) za nedodržení vězeňského řádu, resp. neuposlechnutí příkazu modlitbu přerušit.
- Vězeňský řád – noční klid = doba spánku (právo x povinnost)
- Došlo k porušení práva na svobodu vyznání uložením důtky a neposkytnutím příležitosti k modlitbám?

Korostelev proti Rusku

Závěry Soudu:

- ❑ I udělení důtky představuje zásah do práva na poli článku 9.
- ❑ Součástí vnitrostátního práva byla povinnost dodržovat příkazy dozorce.
- ❑ Kázeň důležitá, nelze však formalisticky lpět na absolutním dodržování – zohledňovat situaci osoby a vážit zájmy.
- ❑ Vnitřní řád neměl vyhrazen čas pro modlitby a oddech.
- ❑ Význam důtky (propuštění, režim, odrazující efekt)

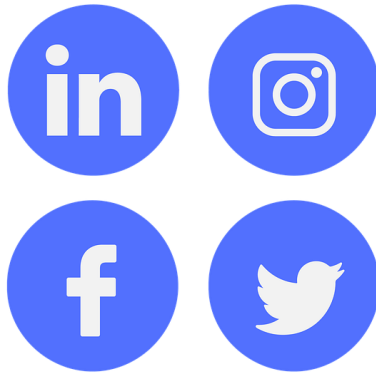
Korostelev proti Rusku

Česká republika:

- Důtka (kázeňský trest)
- Výluka ze soudního přezkumu (nikoli všechny tresty)
- Nález Ústavního soudu, Pl. ÚS 112/20, (jen pokuta do výše 5 000 Kč)
- KVOP: - obava ze zahlcení soudů žalobami v souvislosti s kázeňským řízením se nenaplnila (pouze v jednotkách případů).
  - Tetris (nepovolená věc X nepřiměřenost trestu)

IV. Komunikace s rodinnými příslušníky

Komunikace s rodinnými příslušníky

- Článek 8
  - Neumožnění online komunikace s rodinou
  - Omezení délky telefonního hovoru s rodinou

Ciupercescu proti Rumunsku (č.3)

Skutkové okolnosti:

- Stěžovatel byl ve výkonu trestu odnětí svobody.
- Stěžovatelova manželka žila v zahraničí.
- Absence prováděcího právního předpisu k realizaci online komunikace
- Porušení práva na respektování soukromého a rodinného života kvůli neumožnění online komunikace s manželkou?

Ciupercescu proti Rumunsku (č. 3)

Závěry Soudu:

- ❑ Článek 8 obecně nezaručuje osobám právo komunikovat v online formě. Tím spíše jsou-li k dispozici jiné formy.
- ❑ Vnitrostátní právo sice formálně umožňovalo, chyběl však prováděcí předpis (po dobu cca 1 roku – doba byla toliko přechodná).
- ❑ Stěžovatel měl k dispozici jiné alternativní formy komunikace, manželka ho každé tři měsíce navštěvovala.

Ciupercescu proti Rumunsku (č.3)

Česká republika:

- Bez právní úpravy zatím (omezené využívání IT a internetu při vzdělávání – novinka od r. 2020).
- Judikatura: Městský soud v Praze: 11 A 249/2018 + Nejvyšší správní soud: 5 As 153/2019, 5 As 159/2021
- Audiovizuální technologie: Vězeňská služba a projekt Skype

Bădulescu proti Portugalsku

Skutkové okolnosti:

- Stěžovatel ve výkonu trestu odnětí svobody mohl telefonovat s rodinou maximálně 5 minut denně.
- Omezení délky hovorů bylo stanoveno vnitřními předpisy.
- Porušení práva na respektování soukromého a rodinného života kvůli omezení telefonních hovorů s rodinou na max. 5 minut denně?

Bădulescu proti Portugalsku

Závěry Soudu:

- ❑ Ze zbavení svobody vyplývají omezení práva na respektování soukromého a rodinného života.
- ❑ Omezení v tomto případě mělo základ ve vnitrostátním právu. S ohledem na sdílení telefonu s ostatními vězni sledovalo omezení legitimní cíl, aby i ostatní mohli telefonovat s rodinou.
- ❑ Denní limit nebyl nepřiměřený. Nadto stěžovatel nebyl omezen v komunikaci s rodinou prostřednictvím jiných alternativních prostředků.

Badulescu proti Portugalsku

Česká republika:

- Nařízení GŘ č. 13/2017:

Obvinění, odsouzení: Délka telefonního hovoru (telefonních hovorů) s osobou blízkou (osobami blízkými) je zpravidla 20 minut denně.

U odsouzených se při umožnění telefonického hovoru dodržuje zásada rovnosti práv odsouzených.

Děkuji za pozornost.

Mgr. Miroslav Kaštyl

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování před ESLP

Na Děkance 3, 128 10 Praha 2

e-mail: mkastyl@msp.justice.cz

tel.: 221 997 447

